

อุตสาหกรรมสมุนไพร-ยาสมุนไพรฮาลาล ของเวียดนาม: จากสหกรณ์ท้องถิ่นสู่ห่วงโซ่มูลค่าฮาลาลโลก

เวียดนามเร่งยกระดับ “สหกรณ์สมุนไพร” ให้เป็นฐานวัตถุดิบมาตรฐาน เชื่อมธุรกิจกับโรงงานแปรรูปและตลาดส่งออก โดยมอง “การรับรองฮาลาล + มาตรฐานคุณภาพ + ดิจิทัล” เป็นกุญแจพาอุตสาหกรรมสมุนไพรเติบโตแบบก้าวกระโดด

The Halal Times รายงานว่า เวียดนามกำลังผลักดันอุตสาหกรรมยาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้ “สเกล” จากพื้นที่เพาะปลูกขนาดเล็กไปสู่ห่วงโซ่ครบวงจร ตั้งแต่การผลิตวัตถุดิบ การแปรรูป การกระจายสินค้า และการทำตลาดต่างประเทศ โดยเน้น 3 แกนหลัก คือ การทำมาตรฐานคุณภาพให้เป็นระบบ (standardization), การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (digital transformation) และ การเข้าถึงตลาดฮาลาล

ความเคลื่อนไหวนี้ถูกสะท้อนผ่านงาน “การเชื่อมโยงการค้า-นิคมการค้า-โซ่วเคสผลิตภัณฑ์สมุนไพร 2025” ที่จัดโดย Vietnam Cooperative Alliance และหน่วยงานส่งเสริมการค้าภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า ร่วมกับสถาบันวัตถุดิบสมุนไพรแห่งชาติ (สังกัดกระทรวงสาธารณสุข) รวมถึงองค์กรส่งเสริมการค้าทั้งในและต่างประเทศ บริษัทเภสัชกรรมเวียดนาม และสหกรณ์สมุนไพรจากทั่วประเทศ

ด้านศักยภาพทรัพยากร เวียดนามถูกระบุว่าเป็นหนึ่งในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านพืชสมุนไพร มีการบันทึกชนิดพืชสมุนไพรมากกว่า 5,000 ชนิด และมีอย่างน้อยราว 1,300 ชนิดที่ถูกนำมาใช้จริงในแพทย์แผนดั้งเดิมและอุตสาหกรรมแปรรูป สมุนไพรจึงไม่ได้เป็นแค่ทรัพยากรธรรมชาติ แต่ผูกกับองค์ความรู้ท้องถิ่น วัฒนธรรมชาติพันธุ์ และแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวอย่างยั่งยืน

ภาครัฐเวียดนามยังวางกรอบนโยบายเพื่อพัฒนา “เขตเพาะปลูกวัตถุดิบสมุนไพรแบบกระจุกตัว” ทั่วประเทศ และเชื่อมกับโครงการพัฒนาสังคม-เศรษฐกิจในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยและภูเขา เพื่อดึงการลงทุน สร้างอาชีพ และเพิ่มรายได้ผ่าน การเพาะปลูกสมุนไพรที่มีเสถียรภาพ ขนาดใหญ่ และยั่งยืน โดย “สหกรณ์” ถูกวางบทบาทเป็นแกนกลางของห่วงโซ่มูลค่า ตั้งแต่การพัฒนาแหล่งวัตถุดิบ การอนุรักษ์พันธุ์กรรม การแปรรูปขั้นต้น ไปจนถึงการส่งต่อวัตถุดิบให้โรงงานแปรรูปในเชิงโครงสร้างอุตสาหกรรม เวียดนามมีสหกรณ์สมุนไพรมากกว่า 600 แห่ง ทำหน้าที่ป้องกันวัตถุดิบให้โรงงานแปรรูปในประเทศและตลาดส่งออก หลายแห่งเริ่มพัฒนาแปลงปลูกมาตรฐานและจับมือกับภาคธุรกิจเพื่อขยายไปสู่การแปรรูปเชิงลึกและห่วงโซ่แบบปิด (closed-loop value chains) ซึ่งช่วยสร้างงาน สร้างรายได้ให้ชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและฟื้นฟูระบบนิเวศ ตัวอย่างพื้นที่เด่นคือจังหวัดไทยเหญิน (ภาคเหนือ) ที่ผสานการผลิต-วิจัย-แปรรูป-การบริโภคเข้าด้วยกัน สหกรณ์หลายแห่งปรับโครงสร้างพืช ปีนพื้นที่ปลูกสมุนไพรแบบกระจุกในหลายอำเภอ และมีสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จ โดยได้มาตรฐาน/การรับรอง เช่น OCOP, VietGAP และ GACP-WHO รวมถึงเริ่มขายผ่านแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซแล้ว

แกนสำคัญของข่าวคือ “ฮาลาล” ในฐานะประตูสู่ตลาดโลก งานประชุมชี้ว่าตลาดฮาลาลมีขนาดใหญ่ โตเร็ว และเข้มงวดเรื่องคุณภาพ ความปลอดภัย และการตรวจสอบย้อนกลับ โดย CEO ของ HALAL Vietnam ระบุว่า ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ได้รับการรับรองฮาลาลอาจเป็น “กุญแจทอง” ให้เวียดนามเข้าถึงตลาดมุสลิมโลก และย้ำว่าการขอฮาลาลสำหรับสินค้าสมุนไพร “ไม่ยาก” เพราะโดยธรรมชาติสอดคล้องหลักการฮาลาลอยู่แล้ว

ผู้เชี่ยวชาญเสนอให้สร้าง “ระบบนิเวศสมุนไพรฮาลาล” ครอบคลุม ตั้งแต่แหล่งวัตถุดิบที่ทำตามข้อกำหนดฮาลาล โรงงานแปรรูปที่ได้มาตรฐาน GMP และฮาลาลหน่วยงานรับรองที่น่าเชื่อถือ เครือข่ายพันธมิตร/กระจายสินค้าในต่างประเทศ และกิจกรรมส่งเสริมการค้าอย่างสม่ำเสมอ โดยรัฐทำหน้าที่ “อำนวยความสะดวก” ผ่านแผนและนโยบายสนับสนุน (เช่น สนับสนุนค่าใช้จ่ายการรับรองฮาลาลและแรงจูงใจการส่งออก) ขณะที่เอกชนและสหกรณ์เป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการลงมือทำและนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการไทย

1. ควรจัดตั้ง “ห่วงโซ่ฮาลาล” ไม่ใช่แค่ “สินค้าฮาลาล” โดยวางระบบตั้งแต่แหล่งวัตถุดิบ-แปรรูป-โลจิสติกส์-การตรวจสอบย้อนกลับ ให้ตอบโจทย์ตลาดที่เข้มงวดด้านคุณภาพ/ความปลอดภัย
2. ยกระดับวัตถุดิบด้วยมาตรฐานเกษตร/สมุนไพรสากล ทำแปลงปลูกมาตรฐานและได้การรับรอง (เช่น แนวทาง GACP/GMP) เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นและต่อราคา

ที่มา : <https://www.halaltimes.com>